СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫ ИҖТИМАГЫЙ - СӘЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА.

23 август, 1997ел.
ШИМБӘ

Газета 1931 елның 9 июленнән бирле чыга. | № 94 (8106) | Бәясе билгеләнгәнчә

Тән азыгы - икмәк,
җан азыгы гыйлем
һәм мәгърифәттер.
(К.Насыйри).

Минипарк булачак

Норлатның азык-төлек базары ишегалдында төзүчеләрнең ыгы-зыгы килеп яңа төзелеш участогын барлыкка китерүләренә норлатлылар игътибар итми калмагандыр, мөгаен. Яңа байлар кибет яки коттедж саладыр дип, кул селтәүчеләр дә бардыр. Ләкин юк, мондый нәтиҗәләр ясарга [illegible]кмыйк, бирелә МПП [illegible]еләре халык өчен минипарк төзүгә нигез салды. Аны хуҗалыкара производство предприятиесе алып бара. Проект-смета документацияләргә күз салганда, район җитәкчелеге бу объектка шактый гына акча кертергә ниятли: минипаркта кыйммәтле төзелеш материаллары кулланып ял зонасы, фонтан, балалар мәйданчыгы төзеләчәк. Бизәлешен тиешле дәрәҗәдә күркәм итү өчен дә аерым төрле чаралар каралган.

Көнкүреш йорты янә эшли

Шикәрчеләр поселогындагы көнкүреш йорты заманында гөрләп эшләде. Өс киемнәре, бүрекләр тегелә, аяк киемнәре ремонтлана иде биредә. Поселок халкы кем әйтмешли, муеннан эшкә күмә иде көнкүрешчеләрне.

Иде. Иде... Аннан соң берничә ел бу йортның исеме җисеменә туры килмәде. Ниһаять, көнкүрешчеләр бу бинаны яңадан «торгызырга» ниятләделәр. Хәзер биредә җиңел өс киеме тегүгә, кием ремонтлауга заказлар кабул ителә башлады. Шулай ук чәчтараш цехы да эшләячәк.

Аяк киемегез «сынатса»

Аяк киемегезгә ремонт таләп ителгәндә кемгә мөрәҗәгать итәсез? Бу эш белән өйләрендә торып шөгыльләнүче аерым осталарга, дигән җавап ишетерсез. Әмма бит әле андыйларны эзләп табасы бар. Ә көнкүреш хезмәте? РПУның (хәзер ул «Надежда» дәүләт предприятиесе) аяк киемнәренә теләсә нинди ремонт үткәрү өчен бөтен шартлары булган бина күптән буш тора бит.

Шөкер, күптән түгел бу цех янә эшли башлады. Аяк киемегез «сыната» башласа бирегә, Г.К.Гыйматдинов урамындагы 79 йортка урнашкан аяк киемнәре ремонтлау цехына мөрәҗәгать итегез.

Кырлар кала бушап, амбарлар тула шыплап

«Киекле» хуҗалыгы шоферы Вазыйх Мортаза улы Хәлитовны фотохәбәрчебез Н.АЗИЗОВ бодай кырында рәсемгә төшереп алган иде.

Өч дистә елдан артык шофер булып эшләгән чорда Вазыйх абыйга машинаның да төрлесен йөртергә, йөкләрнең дә төрлесен ташырга туры килде. Әмма нарядның ниндие генә бирелсә дә, аны җиренә җиткереп башкаруны намус эше саный ул. Шулай да урак өсте җитәр алдыннан аерым бер дулкынлану кичерә, чөнки машинасында йөкнең иң кадерлесен ташыр көннәр җитүен белә. Шуңа күрә КамАЗының әрҗәсен бөртек коелмаслык иттереп ныгытып чыга, машинасының бүтән өлешләрен дә кат - кат күздән кичерә: вакытның сәгате - минуты кадерле чакта комбайннар да техника көтеп кырда туктап торырлык, дәүләткә озатыласы ашлык та ындырда кызышып ятарлык булмасын дип тырыша. Бу чорда үзе дә алны - ялны белми эшли ул. Менә быелгы уракта Вазыйх ага кырдан ындыр табагына 5 мең центнерлап ашлык ташыды. Болай иртән иртүк, ә комбайннар кырга чыга алмаган көннәрдә көне буе элеваторга илткән ашлыгы да 2 мең центнердан артык инде.

КИЛЕП ЯУСА ДА БЕР БОЛЫТ...

Берничә көн рәттән «еламсырап» торган көн, сишәмбе көнне бөтенләй «чишелде»: төньяктан килеп яуган бер болыт яңгырны чиләкләп диярлек актарды. «Иртәгә эш тулысынча тукталачак икән инде», дип көенгәннәр иде җитәкчеләр. Иртән ялт итеп чыккан кояш, дымны «ашаучы» җил бөтен планнарны үзгәртте дә куйды. 2 трактор гадәттәгечә җирне туңга сөрергә чыкты. Көзге чәчү дә тукталмады. Ике Т - 150 тракторлары ГД - 7 лущильниклары белән туфракны чәчүгә хәзерләүгә керештеләр.

Салам җыючылар да «тәнәфес» ясамадылар. Марс Шәйхиев, Рамил Сәхипов һ.б. сәнәкләрен тотып, уңышы җыелган басуга килделәр.

- Мондый төз, тигез кибәннәрне һичкайда күргән юк. Ничек шулай булдыра аласыз?- дип сораштык егетләрдән.

- Мидехәт оста бу эшкә,- диделәр безгә. - Ул тырышмаса, без генә булдыра алмыйбыз моны.

Мидехәт Дәүләтшин МТЗ - 80 тракторына тагылган салам төягеч агрегат белән эшли икән. Аннан - моннан гына эшләргә күнекмәгәнлеге кибәннәреннән күренә инде.

Кукуруз басуында эшләүчеләр дә яңгырны сәбәп итеп ял итәргә ашыкмадылар: иртән - иртүк силос базы янында иделәр инде алар. Ә Марат Шаһивәлиев өчен яңгыр ни дә, кояш ни: К - 700 тракторы белән баздагы массаны тыгызлапмы - тыгызлый.

Озак та үтмәде «ДОН - 680» комбайнчылары Рамил Гыйниятуллин белән Әхәт Зиннәтуллин да кукуруз урдыруга керештеләр. Яшел массаны траншеяга ташучы «КамАЗ»чылар Айрат Нургалиев, Әсхать Зәйдуллин, тракторчылар Ришат Атауллин, Ринат Мөхәрләмов, ГАЗ - 53 автомашинасын йөртүче Фаяз Мингалимов өчен эш фронты тудырырга кирәк бит.

- Әбәттән соң комбайннар да басуга кузгалды: табигатьтән мәрхәмәт көтеп, ял итеп ята торган вакыт түгел, дип уйлаганнардыр инде. Югыйсә «кыска тәнәфес» ясап алсалар да зур гөнаһ булмас иде. Ник дигәндә «Татарстан» хуҗалыгы уракта иң әйбәт эшләүче хуҗалык. Бөртекле һәм бөртекле - кузаклы культураларны барлык мәйданнарның 71 процентында уңышын җыеп алдылар инде. Югыйсә, урып - җыю техникалары да күп түгел, өстәвенә әле искеләр дә. Ә инде җәһәт хәрәкәт итүләре тырышлыкларыннан, көн - төн белән санашмыйча эшләүләре белән тәэмин ителде. Әнә хуҗалыктагы бердән - бер булган «ДОН - 1500» хуҗасы Васыйл Гыйрфанов иң күп бөртек суктырып алучыларның берсе. Игеннәрне тезәмнәргә салуда Илнур Хәммәтвәлиев, Радик Минаповка тиңнәр юк.

Дөрес, МТСтан килгән 5 «КЕЙС»та саллы ярдәм күрсәтте хуҗалыкка. Уҗым һәм сабан бодаеның шактый мәйданын «ашыгыч ярдәм» отряды егетләре урып - җыйганнар.

- Август азагында урып - җыюны тулысынча тәмамлаячакбыз,- ди хуҗалыкның баш агрономы Әхәт Галиуллин,- аннары инде эшнең зур өлеше ындыр табагында булачак.

Ындыр табагы дигәннән, без хуҗалыкта булган көнне дә, һәр көндәгечә, кызу эш кайный иде биредә. Механикалаштырылган, шулай ук җирле ашлык чистарту агрегатлары ашлык эшкәрттеләр. Көндезге сменада эшләүче кызлар - мәктәп укучылары да көне буе әвәрә килделәр биредә. Ашлык дәүләткә дә озатылды, орлыкка да салынды, фуражга да аерылды. Ындыр табагына төнге сменага эшкә чыгачак пенсионер хатын - кызлар өчен дә эш шактый калган иде әле ул вакытта.

- Аның каравы, сентябрь аенда эш булмаячак биредә. Никадәр тизрәк эшләсәк, шулкадәр яхшырак,- диде безгә пенсиядә булуына да карамастан ындыр табагында эшне җитәкләүче Насыйх ага Йосыпов.

... Кичкә таба күк йөзендә болытның әсәре дә юк иде. Кычытканлы кырларындагы хезмәт шавы исә ярты төнгәчә сүнмәде.

Р.ГИНЯЕВА.

Туңга сөрү туңга калмасын

(агрокүзәтү)

Урып - җыю эшләре никадәр генә киеренке булса да, киләсе ел турында уйласак, туңга сөрүне һич тә икенче планга калдырырга ярамый. Әмма район буенча бу эшнең темпы канәгатьләнерлек түгел әле. Быел бу эшне 62 мең гектардан артык мәйданда башкарасы булса, кичәге көнгә фәкать 6354 гектар җир сөрелгән. Хәтта кукуруз һәм шикәр чөгендере җирләрен чигереп торганда да туңга сөрүнең барышы канәгатьләнерлек түгел. Дөрес, «Заветы Ильича», Мичурин исемендәге, «Таң», Кузнецов исемендәге, «Заря», «Рассвет», «1 нче Май» хуҗалыкларында, «Агрохимсервис» ярдәмче хуҗалыгында туңга сөреләсе мәйданнарның 15 - 20 проценты эшкәртелгән. Ә менә «Игенче», «Комбайн», «Татарстан», «40 лет Победы»да, нефтебаза һәм РСУның ярдәмче хуҗалыкларында туңга сөрелгән мәйданнар 100 гектарга да җыелмый, яки шул чама гына, ә «Үрнәк»тә әлегә 25 гектар гына мәйдан эшкәртелгән. Бу гаҗәп тә түгел, чөнки ул хуҗалыкларның күбесендә туңга сөрүгә бик аз санда гына техника тартылган, алары да нәтиҗәле файдаланылмый. Әйтик, «Татарстан», «40 лет Победы», «Үрнәк»тә туңга сөрүдә 1 - 2 ДТ - 75 тракторы гына эшли, алары да бер генә сменада. Югыйсә, Мичурин исемендәге, Кузнецов исемендәге, «Заря» хуҗалыкларында бу эштә 5 - 6 берәмлек техника катнаша һәм төнге смена да оештырылган. Ә менә МСОның ярдәмче хуҗалыгында, «Лесная поляна», Муса Җәлил исемендәге хуҗалыкларда булган техникага, шул исәптән промышленность предприятиеләреннән ярдәмгә җибәрелгән тракторларга да эш фронты өлгертә алмыйлар. Берочтан, район җитәкчелеге күп кенә хуҗалыкларны киң алынлы француз сабаннары, үзебездәге сабаннарны калаклар белән тәэмин итү буенча да чаралар күрүен һәм туңга сөрүне туңнарга кадәр калдырмас өчен бар мөмкинлекне эшкә җигү зарурлыгын кабатларга туры килә. Сүз техниканы ике сменада эшләтү, бу уңайдан механизаторларны ашату мәсьәләсен дә хәл кылу, хуҗалыктагы барлык эшне энергия куәте зуррак тракторларны нәкъ менә туңга сөрүдә файдаланырлык итеп оештыру турында бара.

● Җитди хәл

Булган, булган - ботка булсын,

диләр. Бу юлы сүз уҗым культуралары чәчү турында. Ул эштә төп шартларның берсе - орлыкларны җиргә минераль ашлама белән бергә күмдерү. Ә менә «Үрнәк» хуҗалыгында нәкъ шуны санга сукмыйлар булып чыкты. Хуҗалык быел уҗым культураларыннан ярыйсы ук уңыш алса да, районның уртача күрсәткеченә чыга алмауларын онытканнар, күрәсең. Шуңа күрә, чәчкән - чәчкән, җиренә җиткереп эшләргә кирәк иде инде.

73 нче ВПЧда - беренче юбилей

25 нче августта, 10 ел элек ТРның эчке эшләр министрлыгының янгынга каршы службасы идарәсе карары нигезендә Норлат шәһәрендә 73 нче ВПЧ оеша. Частьнең төп бурычы бик төгәл билгеләнә: Октябрь һәм Чирмешән районнарының нефть чыгару объектларын янгыннардан саклау. Бу авыл хуҗалыгында, шәхси секторда да янгыннардан саклау буенча бик мөһим мәсьәлә булып тора, нәкъ шул җәһәттән 73 нче ВПЧ янгынчылары зур булышлык күрсәтәләр дә. Бүген биредә куәтле 5 янгын машинасы исәпләнә, янгын частендә 86 кеше, шул исәптән 10 офицер эшли.

Коллективта зур оешканлык һәм объектларны уттан саклау өчен нык әзерлек хөкем сөрә.

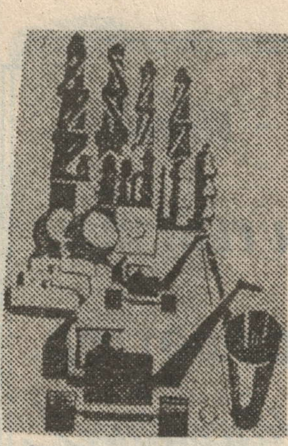

Конкурслар, конкурслар...

Профессиональлек югары бәяләнә

«Татнефтепром» акционерлык җәмгыяте төп һөнәрләр буенча профессиональ осталыкка традицион конкурс үткәрде. Быел ул беренче тапкыр Зүзәй нефть һәм газ чыгару промыселында (начальнигы В.А.Николаев) оештырылды.

Зүзәй нефть промыселы «Чирмешәннефть» НГДУсы, «Карабашнефть» НГДПсы белән бергә «Татнефтепром» АҖен тәшкил итә һәм 9 нчы елын яши. Бүгенге көнгә промыселда барлыгы 62 скважина борауланып, шуларның 52сеннән даими рәвештә кара алтын суыртылып тора. Коллектив планда каралган 70 мең тонна продукция чыгаруны елның елында үтәп килергә тырыша. Әлегә тәүлеккә якынча 200әр тонна нефть суыртыла һәм Норлат, битум заводына автоцистерналар белән озатыла тора. Бөтен бәла да шунда ки: продукцияне автомобиль юллары белән реализацияләүдән килеп туган проблемалар чынлыкта промыселның җитештерүчәнлегендә зур тоткарлыклар тудыра. Шуңа да промыселчылар бөтен өметләрен һәм киләчәкләрен биредә өлгереп килүче нефть эшкәртү заводына багълыйлар. Производство куәте елына 100 мең тонна тәшкил итә торган завод юл һәм төзелеш битумы, мич һәм дизель ягулыгы, җиңел фракцияләр җитештерәчәк. Гомумән, районда гына түгел, аның республика өчен зур әһәмияткә ия булачагы көн кебек ачык: тикмәгә генә ТР президенты М.Шәймиев районга килгәч, төзелешнең барышын үз күзләре белән күреп китмәгәндер, мөгаен.

Бүгенге көндә 180ләп кеше биредә нефть һәм газ чыгару белән бергә әлеге заводны төзү, нефть - битум җайланмасын урнаштыру, завод тирәсендә ашханә һәм тагын башка көнкүреш биналары өлгертү белән мәшгульләр. Әлмәт, Түбән Камадан килгән төзүчеләрне кайгыртуны да өстәсәк, бүген промысел зур мәшәкатьле чор кичерә.

Нәкъ шундый вакытта промысел профессиональ осталыкка конкурс үткәрүгә дә җентекләп әзерләнә. Алга китеп шуны әйтергә кирәк, берләшмәдән (Әлмәт шәһәре) килгән комиссия членнары, аерым алганда, «Татнефтепром» АҖнең баш инженеры Р.К.Мөхәммәтшин конкурсның оештырылу дәрәҗәсенә һәм конкурсантларның һөнәри әзерлегенә зур бәя бирделәр.

Конкурс өч төп һөнәрләр: ПРС һәм КРС операторлары, нефть чыгару буенча операторлар һәм транспортчылар арасында барды. Аның барышы асылда, нефтьчеләрнең көндәлек башкарыла торган эшләреннән гыйбарәт иде: иң мөһиме, аны югары осталыкта, профессиональ үтәү һәм шул ук вакытта техника куркынычсызлыгы кагыйдәләрен күздән ычкындырмыйча, технологиядән тайпылмыйча башкару булды. Практик белемнәр белән берлектә теоретик белемнәр дә тикшерелде. ПРС һәм КРС буенча 4әр кешелек вахталар ярышты. Башлыча һәр бригадага тәкъдим ителгән операцияне үтәү өчен норма буенча 30 минут каралган булса, алар аны 7 - 10 минутта башкарып чыга алдылар. Ә барлык яктан да остарак та, тизрәк тә итеп аны Ләбиб Баһманов җитәкчелегендәге Чирмешән нефтьчеләре эшләп күрсәтә алды һәм беренчелекне яулады. Шунысын әйтергә кирәк, «Чирмешәннефть» НГДУсы җитәкчесе Р.М.Җамалетдинов әйтүенчә, коллективның 60 проценты элек «Норлатнефть» НГДУсында эшләп тәҗрибә туплаган нефтьчеләр һәм ул үзе дә хезмәт биографиясен аның белән, аерым алганда, Күтәмә промыселы белән бәйли.

Нефть чыгару буенча операторлар арасында «Зүзәй» промыселы операторы Евгений Глебовка тиңнәр булмады. Икенче урынга карабашлылар, ә чирмешәнлеләр бу юлы өченче урынга чыктылар. Зүзәйлеләрнең транспортчылары да профессиональ осталыклары югары дәрәҗәдә булуын күрсәтә алдылар: куелган барьерларны иң кыска вакытта урап 6 КамАЗчы (һәр промыселдан 2шәр) арасында Г.Т.Сафиуллов беренче, ә Ю.В.Спасов өченче урыннарны яуладылар. Икенче урында карабашлы К.М.Канипов килде.

Профессиональ осталык югары бәяләнә: «Татнефтепром» җитәкчелеге дә шул хакыйкатькә тугърылыклы булып оста һөнәр ияләрен кыйммәтле бүләкләр - чит ил телевидеоаппаратуралары белән бүләкләделәр.

Ф.ЗЫЯТДИНОВА.

Рәсемдә: Конкурс алдыннан: нефть чыгару буенча операторлар арасында җиңүче Евгений Глебов.

Җәмгыять

Еллар аша

Узган пәнҗешәмбе район җәмәгатьчелеге истәлекле дата - Бөтенсоюз сукырлар җәмгыятенең Октябрь территориаль башлангыч оешмасының 45 еллыгын билгеләп үтте. Ул чакта, 50 нче еллар башында, башлангыч оешма җыелышында 20 кеше катнашты һәм оешма рәисе итеп Бөек Ватан сугышы ветераны Фатих Нурмөхәммәт улы Хаҗиморатов сайланды. Шул еллардан бирле бу энергияле, барлык гомерен күрмәүчеләр тормышын кайгыртуга багышлаган кеше оешма белән җитәкчелек итте, аларның көнкүрешен яхшырту юнәлешендә байтак файдалы эшләр башкарды. 1963-65 елларда сукырларның Татарстан Республика идарәсе карары нигезендә, территориаль оешма Аксубай һәм Чирмешән районнары исәбенә тагы ике тапкыр нығытылды. Кыскасы, бу еллар эчендә шактый юл узылган һәм район мәдәният йортында үткән тантаналы җыелышта катнашучылар җәмгыятьнең үткәненә сәяхәт ясаган төсле булдылар. Җыелышта үз эченә бикләнеп ятмаган, хәленнән килгәнчә эшләүче - бакчачылык итүче, дару үләннәре җыючы, бу система буенча оештырылган махсус конкурсларда катнашучыларны хөрмәт белән телгә алдылар. Аерата булдыклыларга Мактау кәгазьләре һәм бүләкләр, чәчәкләр тапшырылды, бик матур концерт номерлары булды. Әлеге бәйрәмгә тагы бер вакыйга туры килде - бу көнне Ф.Н.Хаҗиморатовка 75 яшь тулды. Тормышының өчтән бер өлешен ветеран кешеләр белән көндәлек хезмәткә багышлады, күрмәүчеләрнең олы һәм кече мәшәкатьләре белән яшәде. Гаҗәеп үҗәтлек белән ул сукырлар җәмгыяте членнарының социаль проблемаларын хәл итү, аларның торак шартларын яхшырту, льготаларын үтәү турында кайгырта, боларның һәммәсендә ул район хакимиятләре башлыклары, шул исәптән Октябрь районыныкына да таяна. Өлешчә алганда, безнең район территориясендә сукырлар җәмгыяте членнары газ, электр энергиясе, ягулыктан файдалануда, торак һәм телефон өчен түләүдә 50 процентлы льготадан файдаланалар. Шуңа да район хакимияте башлыгы урынбасары Ф.Р.Ногъманова, сукырлар җәмгыятенең Татарстан Республикасы оешмасы идарәсе рәисе В.А.Федорин, «Норлатнефть» НГДУсы, шикәр заводы, НГПК, МПП ЖКХсы, иптәшләре һәм коллегаларының Фатыйх Нурмөхәммәт улы адресына әйтелгән игелекле сүзләре бик урынлы яңгырады. Юбилярга мул бүләкләр, район хакимияте һәм халык депутатларының Октябрь район Советының, ТРның социаль тәэминат министрлыгы грамоталары Татарстан сукырлар җәмгыяте оешмасы идарәсенең һәм сукырларны һәм аз күрүчеләрне социаль реабилитацияләү һәм профессиональ әзерләү республика үзәгенең истәлекле адреслары тапшырылды. Әмма иң зур бүләк булып аның зур һәм көндәлек хезмәтен тану, олылау булгандыр, мөгаен.

Ә юбиляр үзе 75 еллыгын рухи һәм физик исәнлектә, тулы энергия белән каршы алды. «Мин район хакимияте тарафыннан миңа һәм оешмабызга күрсәтелгән зур игътибардан нык дулкынланам, моның өчен хакимебез Фатыйх Сәүбән улы Сибагатуллинга чиксез рәхмәтлемен», - диде ул.

Тантана сый - нигъмәтләр тулы өстәл артында үтте. Ә күңелгә иртәгәсе көн турында уй килде. Күрмәүчеләрне бу олы хәсрәттән йола алмасак та, аларны социаль яклау, көнкүрешләрен җиңеләйтү буенча хәлебездән килгән чараларны күрү, аларның рухын күтәрү безнең бурычыбыз булып кала. Әхлакый бурычыбыз булып.

Т.НАЗАРОВА.

Тирәбездә яхшы кешеләр

Якташыбыз

Ерепкино авылында иге[...] лекле, әйбәт кешеләр яши[...] Шундыйларның берсе 9[...] яшьлек Афанасий Яковле[...]вич турында мин бүге[...] сөйлисем килә. Шунда ту[...]ып, шунда үсә һәм эшли ул[...] Бу намуслы һәм сүзчән ке[...]ше һәрвакыт игътибарны[...] үзенә җәлеп иттерә иде. Ха[...]тыны Анна да хезмәт сөючә[...] гади хатын - кыз иде. Алар[...] татулыкта, бер - берсе[...] хөрмәт итеп 9 бала тәрби[...]ләп үстерделәр.

1941 елдан Алиповны су[...]гышка алдылар, ул пехотага[...] эләкте. Хезмәте җиңел[...] түгел иде. Күп тапкырлар[...] разведкага, «тел» алырга[...] барды. Сугыштан соң өенә[...] орденнар һәм медальләр[...] белән кайтты.

Бүген ул миңа нәрсәләр[...] сөйли:

- Сугыштан соң мине Ива[...]новка колхозы рәисе итеп[...] сайладылар. Шулай[...] хуҗалыкны кабул иттем. Поселок зур түгел, барлыгы[...] 30 йорт иде, эшче куллар[...] җитми. Ә атлар - берсе ак[...]сак, икенчесе - сукыр. Үзем[...] колхозчылар рәтендә эшли[...] идем: сөрдем, чәчтем[...] җыйдым. Олысы да, кечесе[...] дә, һәммәсе дә тырышты[...] Таләп бик зур - дәүләткә[...] күпме ашлык, бәрәңге, ит[...] сөт тапшырасың - һәммәсе[...] дә планнар нык иде. Үзе[...]безгә бик аз калдыра идек[...] орлыкка һәм хезмәт[...] көннәренә генә. Авыр еллар[...] иде, шулай да без сынатмадык.

Якташыбыз күптән инде[...] лаеклы ялда, ялгыз яши[...] Мин аңа сәламәт, озын гомер телим.

Н.ВАСИЛЬЕВ[...]
Норлат шәһәре[...]

Тимерлектә бар бер оста

Аның турында мәгариф[...] бүлеге мөдире авызыннан[...] ишеттем мин. Алексей Григорьевич Гурьянов Тимерлек урта мәктәбендә хезмәт[...] укытучысы булып эшли. Мәктәп программасы буенча занятиеләрдән тыш ул[...] балаларны агачтан кисеп[...] төрле әйберләр ясау серләренә дә өйрәтә. Мин үзем[...] ул үз куллары белән ясаган[...] һәм йортта кирәге чыга торган сигез әйбер санадым. Өендә сырлап эшләнгән[...] урындыклар, кухня кирәк - яраклары һәм күңләшеп карарлык башка күп кенә[...] әйберләр бар аның. Мин[...] остага ике комплект шахмат ясарга заказ бирдем. Ул моңа бик рәхәтләнеп риза булды. Үз эскизлары буенча ясаячак ул аны һәм[...] без шахмат мәктәбендә[...] йөрүче балалар белән яңа[...] уку елын үзенчәлекле шахмат тактасы артында башлап җибәрербез дип ышанам.

Останың гаиләсе турында да әйтмәсәм аның хакында сүзем тулы булмас[...] иде. Хатыны белән бергәләп[...] алар өч бала - бер ул һәм[...] ике кыз үстерәләр. Тормышлары бик байдан түгел, авылча, гади генә. Алексей[...] Григорьевичка моннан ары[...] да кулыннан куанып яшәргә, балаларны да шатландырырга язсын.

А.КОСТИН,
ДЮКФП тренеры.

TV

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25 АВГУСТА

«ТАТАРСТАН»

7.00-8.00 "Чулпан"
18.00 Мультфильм
18.15 "Бизнес-коктейль"
18.45,20.45 "Җиһан"
19.00 "IIБөтендөнья татар конгрессын каршылап"
19.45,21.45 Новости
20.00 "Служба 01"
20.10 "Замандаш"циклыннан
20.40 "Әлли - бәлли - бәү"
21.00 "КВН в Лениногорске"
22.00 "Вопросы из записной книжки"
22.25 "Клуб Болл"

ОРТ

6.00 Телеканал "Доброе утро"
9.00 12.00 15.00 18.00 1.15 Новости.
9.15 18.15 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
9.55 "Поле чудес".
11.00 Футбольное обозрение.
11.30 19.30 "Угадай мелодию".
15.20 "Погонщики динозавров".
15.45 Марафон-15.
16.05 Звездный час.
16.40 "Гарри - снежный человек". Комедийный сериал.
17.05 ...До шестнадцати и старше.
17.30 Вокруг света.
19.05 Погода.
19.10 Час пик.
20.00 Программа "Мы".
20.40 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.40 Программа передач.
21.45 "Кошачий глаз"Х.ф
23.25 "Серебряный шар".
0.10 "Русская идея"Х.ф
1.25 Пресс-экспресс.

"РОССИЯ"

8.00 11.00 14.00 17.00 20.00 23.00 Вести.
8.20 Программа передач.
8.25 17.30 Лукоморье.
8.50 17.55 "Посмотри на себя".
9.00 Православный календарь.
9.05 Мультфильмы.
9.35 Сам себе режиссер.
10.10 19.00 "Санта-Барбара".
11.15 16.15"Телемагазин "Квантум".
11.25 Наш сад.
11.55 "Последний единорог".
13.25 Ретро-шлягер.
13.40 "Кругосветные парусные гонки".
13.55 "Магазин недвижимости".
14.25 Тихий дом.
15.05 Подиум Д"Арт.
15.45 Я - хозяин.
16.20 "ТИ-Маркет" представляет".
16.30 "И это кино".
17.20 Там-там новости.
18.05 "Жизнь моя -электричка"
18.40 1.20 "Товары - почтой".
18.45 "Проект Арсенал".
20.35 Добрый вечер.
21.20 "Грех". Х.ф
22.50 Программа передач.
23.30 Нобелевские лауреаты. И.Бунин.
0.10 "Дежурная часть".
0.40 "Мастер-ралли - 97".
0.55 Хамелеон.

РИО

19.55 "Шесть новостей".
20.05 Ток-шоу "МУЗЫКА И ПРЕССА". "АКУЛЫ ПЕРА" - Николай РАСТОРГУЕВ.
21.00 "Шесть новостей".
21.15 КИНОТЕАТР ТВ-6. Комедия Л. Гайдая "Деловые люди".
22.50 Документальный фильм.
23.25 КАТАСТРОФЫ НЕДЕЛИ.
23.55 "Шесть новостей".
00.10 Дорожный патруль.

ВТОРНИК, 26 АВГУСТА

«ТАТАРСТАН»

7.00 - 8.00 "Чулпан"
18.15 "Азат Мәргән". 1-нче бүлек
18.45,20.45 "Җиһан"
19.00 "Яр Чаллы дигән ак кала"
19.25 "Авыл"
19.45,21.45 Новости
20.00 "Золотая легенда степей"
20.15 "Карт-бланш"
20.40 "Әлли - бәлли - бәү"
21.00 "Серебряный пожар..."
22.00 "Вопрос сердца"
22.50 "Идел егетләре" эстрада фольклор ансамбле 23.20 "Кыссаи Йосыф"

ОРТ

6.00 "Доброе утро"
9.00 12.00 15.00 18.00 0.25 Новости.
9.15 18.15 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
10.00 Программа "Мы".
10.55 Смехопанорама.
11.25 Домашняя библиотека.
11.3019.35 "Угадай мелодию".
15.20 "Погонщики динозавров".
15.45 Кварьете "Веселая квампания".
15.55 Мультитроллия.
16.15 Волшебный мир, или Синема.
16.40 "Гарри - снежный человек".
17.05 ...До шестнадцати и старше.
17.30 Вокруг света.
19.05 Погода.
19.10 Час пик.
20.00 Тема.
20.40 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.40 Программа передач.
21.45 "Судьба Марины"Х.ф
23.35 Документальный детектив "Человек по имени Алекс".
0.35 Программа передач.

"РОССИЯ"

8.00 11.00 14.00 17.00 20.00 23.00 Вести.
8.20 Программа передач.
8.25 17.30 Лукоморье.
8.50 17.55 "Посмотри на себя".
9.00 Православный календарь.
9.05 Мультфильмы.
9.35 Караоке по-русски.
10.10 19.00 "Санта-Барбара".
11.15 16.10 "Телемагазин "Квантум".
11.25 Ретро-шлягер.
11.40 "Кругосветные парусные гонки".
13.55 "Магазин недвижимости".
14.25 Арена для сенсаций.
14.50 "Романсиада-97". Гала-концерт. Конкурс молодых исполнителей русского романса.
15.45 Образ жизни.
16.20 "ТИ-Маркет" представляет".
17.20 Там-там новости.
18.05 Новое пятое колесо.
18.40 1.25 "Товары - почтой".
18.45 "Проект Арсенал".
20.35 Добрый вечер.
21.10 "Облако-рай". Х. ф
22.30 Момент истины.
23.30 Программа передач.
23.35 Нобелевские лауреаты. Б.Пастернак.
0.15 "Мастер-ралли - 97".
0.30 Звуковая дорожка.
1.25 "Товары - почтой.
1.35 "Абсолютная власть". Х.ф

РИО

19.55 "Шесть новостей".
20.05 Ток-шоу "ПРОФЕССИЯ". "Музыкальный продюсер".
21.00 "Шесть новостей".
21.15 КИНОТЕАТР ТВ-6. Синтия Ротрок в комедийном боевике "Быстрей смывайся" (США).
22.55 Документальный фильм.
23.30 Те Кто. Андрей Битов.
23.55 "Шесть новостей".

СРЕДА, 27 АВГУСТА

«ТАТАРСТАН»

7.00- 8.00 "Чулпан".
18.05 "Азат Мәргән"
18.45, 20.45 "Җиһан"
19.00 "Туган ягым моңнары".1-нче бүлек
19.45,21.45 Новости
20.00 "Встречи у седого вокзала"
20.30 "Якташлар с берегов Даугавы"
21.00 "Әлли - бәлли - бәү"
21.20 "Шәрәфигә ияреп"
22.00 "Илхам. Вдохновение"
22.55 "Галиябану". 1-нче бүлек

ОРТ

6.00 Телеканал "Доброе утро"
9.00 12.00 15.00 18.00 0.10 Новости.
9.15 18.15 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
10.00 Тема.
10.45 В мире животных .
11.20 Домашняя библиотека.
11.30 19.35 "Угадай мелодию".
15:20 "Погонщики динозавров".
15.45 Кактус и К.
15.55 До-ми-соль.
16.15 Зов джунглей.
16.40 "Гарри - снежный человек".
17.05 ...До шестнадцати и старше.
17.30 Вокруг света
19.05 Погода.
19.10 Час пик.
20.00 "Чтобы помнили..." .
20.40 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.40 Программа передач.
21.45 "Разведчики"Х.ф
23.15 Поет Лайма Вайкуле.
0.20 Программа передач.

"РОССИЯ"

8.00 11.00 14.00 17.00 20.00 23.00 Вести.
8.20 Программа передач.
8.25 17.30 Лукоморье.
8.45 17.55 "Посмотри на себя".
8.55 9.05 Мультфильмы.
9.00 Православный календарь.
9.35 L-клуб.
10.10 19.00 "Санта-Барбара".
11.15 16.10 "Телемагазин "Квантум".
11.30 Новое пятое колесо.
12.00 "Необычайные приключения мистера Веста в стране большевиков"Х.ф
13.25 Ретро-шлягер.
13.40 "Кругосветные парусные гонки".
13.55 "Магазин недвижимости".
14.25 "На опушке озябшей души..." Г.Матвеев.
14.50 Ноу хау.
15.05 Телескоп.
15.45 Парламентарий.
16.20 "ТИ-Маркет" представляет".
16.25 Мультфильмы.
16.30 "И это кино". Документальный сериал .
17.20 Там-там новости.
18.05 "Лешкин луг"
18.40 1.10 "Товары - почтой".
18.45 "Проект Арсенал".
20.35 Добрый вечер.
21.20 "Пейзаж с тремя купальщицами". Х.ф
23.30 Программа передач.
23.35 Нобелевские лауреаты. М.Шолохов
0.15 "Мастер-ралли - 97".
0.30 Кафе Обломов.
1.20 "Разыскивается опасный преступник". Х.ф

РИО

19.55 "Шесть новостей".
20.05 Ток-шоу "Я САМА". "Долой патриархат".
21.05 "Шесть новостей".
21.20 КИНОТЕАТР ТВ-6. Синтия Ротрок в комедийном боевике "Быстрей смывайся II" (США).
23.10 Документальный фильм.
23.40 Те Кто. Маргарита Терехова.
00.05 "Шесть новостей".
00.20 Дорожный патруль.

ЧЕТВЕРГ, 28 АВГУСТА

«ТАТАРСТАН»

7.00-8.00 "Чулпан"
17.55 "Азат Мәргән"
18.35 "ГАИ-информ"
18.45,20.45 "Җиһан"
19.00 "Туган ягым моңнары"
19.45,21.45 Новости
20.00 "ЦУМ приглашает..."
20.00 "Гений танца"
20.30 "Әлли - бәлли - бәү"
21.00 "Тамырлары - Идел - Уралда"
21.15 "Зәлидә"
22.00 "Галиябану"

ОРТ

6.00 Телеканал "Доброе утро"
9.00 12.00 15.00 18.00 0.15 Новости.
9.15 18.15 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
10.00 "Чтобы помнили..."
10.45 Клуб путешественников.
11.30 Домашняя библиотека.
11.40 Смак.
15.20 "Погонщики динозавров".
15.45 Остров Чунга-Чанга.
16.15 Лего-го!
16.40 "Гарри - снежный человек".
17.05 ...До шестнадцати и старше.
17.30 Вокруг света.
19.05 Погода.
19.10 Час пик.
19.30 Джентльмен-шоу.
20.00 Моя семья: квартирный вопрос.
20.40 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.40 Программа передач.
21.45 "Соммерсби"Х.ф
23.45 Магия: мир сверхъестественного.
0.25 Программа передач.

"РОССИЯ"

8.00 11.00 14.00 17.00 20.00 23.00 Вести.
8.20 Программа передач.
8.25 17.30 Лукоморье.
8.50 17.55"Посмотри на себя".
9.00 Православный календарь.
9.05 Мультфильмы.
9.35 Бесконечное путешествие.
10.10 19.00 "Санта-Барбара".
11.15 16.10"Телемагазин "Квантум".
11.30 Пилигрим.
12.00 "Безумная Лори"Х.ф
12.55 Кумиры. Николай Симонов.
13.40 "Кругосветные парусные гонки".
13.55 "Магазин недвижимости".
14.25 В мире животных.
14.50 "Красная книга".
15.05 Дворянское собрание.
15.45 На пороге века.
16.20 "ТИ-Маркет" представляет".
16.30 "И это кино".
17.20 Там-там новости.
18.05 Люди,деньги,жизнь...
18.4 0 0.30 "Товары - почтой".
18.45 "Проект Арсенал".
20.35 Добрый вечер.
21.20 "Необыкновенная выставка". Х.ф
23.30 Программа передач.
23.35 Нобелевские лауреаты. А.Солженицин.
0.15 "Мастер-ралли - 97".
0.40 "...Цензуру к памяти не допускаю" Х.ф

РИО

19.55 "Шесть новостей".
20.05 Ток-шоу. "СДЕЛАЙ ШАГ".
21.05 "Шесть новостей".
21.20 Документальный фильм. "Полвека на свете, 30 лет на сцене. Бари Алибасов", 4 серия.
21.50 "На-На. Прикинь, да !?".
23.50 Те Кто. Евгений Миронов.
00.15 "Шесть новостей".
00.30 Дорожный патруль.

ПЯТНИЦА, 29 АВГУСТА

«ТАТАРСТАН»

7.00 - 8.00 "Чулпан"
9.30 Икенче Бөтендөнья татар конгрессының пленар утырышы
17.25 "Спорт аланында"
17.35 "Татарлар Америкада"
18.00 Татарстан сәнгать осталары концерты
20.00 "Әлли - бәлли - бәү"
20.20 Икенче Бөтендөнья татар конгрессында
21.20 "Әлдермештән Әлмәндәр"
23.45 "Пою мою Республику!"

ОРТ

6.00 Телеканал "Доброе утро"
9.00 Новости.
9.15 18.15"Девушка по имени Судьба".
10.05 Моя семья: квартирный вопрос.
10.45 Пока все дома.
11.20 Домашняя библиотека.
11.25 Играй, гармонь любимая!
15.20 Фильм-сказка. "Маугли".
16.55 "50 х 50".
17.30 Шахтерское лето-97.
19.10 Погода.
19.15 Человек и закон.
19.45 Поле чудес.
20.40 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.40 Программа передач.
21.45 "Строго на юг"Х.ф
22.45 Взгляд.
23.40 "Найти и уничтожить"Х.ф
1.15 Пресс-экспресс.
1.25 Программа передач.

"РОССИЯ"

8.00 Вести.
8.20 Программа передач.
8.25 17.30 Лукоморье.
8.50 17.55 Посмотри на себя".
9.00 Православный календарь.
9.05 Мультфильмы.
9.35 "Аншлаг" представляет: Филипп Киркоров.
10.10 19.00 "Санта-Барбара".
11.15 16.10 "Телемагазин "Квантум".
11.30 "Люди, деньги, жизнь...".
12.00 "Безумная Лори". Х.ф
13.15 "Сад культуры".
13.40 "Кругосветные парусные гонки".
13.55 "Магазин недвижимости".
14.25 Момент истины.
14.50 "Эпизоды из жизни артиста". Святослав Рихтер.
15.30 "Минарет".
15.45 Золотая карта России.
16.20 "ТИ-Маркет" представляет".
16.30 "И это кино".
17.20 Там-там новости.
18.05 "Лешкин луг"
18.40 0.30 "Товары - почтой".
18.45 "Проект Арсенал".
20.35 Добрый вечер.
21.20 "Гранатовый браслет". Х.ф
23.30 Программа передач.
23.35 Нобелевские лауреаты. И.Бродский.
0.15 "Мастер-ралли - 97".
0.30 "Товары - почтой".
0.40 "Что-то светлое"Х.ф
2.15 Ночной экспресс.

РИО

19.55 КИНОТЕАТР ТВ-6. "Неуловимые мстители".
21.25 "Шесть новостей".
21.40 КИНОТЕАТР ТВ-6. Рой Шейдер в триллере "Коэн и Тэйт" (США).
23.20 "Шесть новостей".
23.35 Дорожный патруль.

СУББОТА, 30 АВГУСТА

«ТАТАРСТАН»

7.00 - 8.00 "Чулпан"
15.00 "С Днем рождения, Татарстан!"
22.15 "Монсара" 1-нче бүлек
23.15 "Беренче театр"

ОРТ

8.00 Остросюжетный фильм "Алые маки Иссык-Куля".
9.40 Лотто-Миллион.
9.45 Домашняя библиотека.
10.00 15.00 Новости.
10.10 Слово пастыря.
10.30 Утренняя почта.
11.05 Каламбур.
11.35 Смак.
11.55 Возвращение Третьяковки. История одного шедевра.
12.20 "Ключ без права передачи"Х.ф
14.00 Умники и умницы.
14.25 Очевидное-невероятное.
14.55 Программа передач.
15.20 "Союзмультфильм" представляет.
16.15 В мире животных.
16.55 Футбол. Чемпионат России. "Спартак"(Москва)-"Зенит"(Санкт-Петербург).
18.50 Клуб "Белый попугай".
19.40 Погода.
19.50 "Строго на юг".
20.40 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.50 Программа передач.
21.55 "Человек-амфибия"Х.ф
23.50"Возвращение"Х.ф
1.45 Программа передач.

"РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.50 Программа передач.
8.55 "Товары - почтой".
9.05 "Клуб "Адреналин".
9.20 "Меморина". Телеигра.
9.45 Доброе утро, страна.
10.30 В мире животных.
11.00 14.00 Вести .
11.15 "Вестник потребителя".
11.40 "Хочу в артисты!".
12.20 Двойной портрет.
12.50 Караоке по-русски.
13.15 "Анонимные собеседники".
13.45 "Нефть и капитал. Башнефть".
14.20 "Арабела возвращается", или Румбурак - король страны сказок". Х.ф
15.25 Бесконечное путешествие.
15.50 Телескоп.
16.30 Чемпионат мира по вольной борьбе.
17.35 Мужчина и женщина.
18.55 "Аншлаг" и Ко.
20.35 Сам себе режиссер.
21.10 "Четыре свадьбы и одни похороны"Х.ф
23.15 Киноанонс.
23.15 "Му-муки творчества".
23.30 Программа передач.
23.35 Момент истины.
0.30 "Мастер-ралли - 97".
0.45 "Дорогами надежды".
1.00 Репортер.
1.15 Программа "А" представляет: концерт группы "Металлика".

РИО

10.30 ТЕЛЕМАГАЗИН. "Спасибо за покупку!".
10.45 "ЕРАЛАШ".
11.10 Сериал о природе.
12.10 ТЕЛЕМАГАЗИН. "Спасибо за покупку!".
12.45 Документальный сериал. "Теория заговоров". "Заговор кровавых братьев".
13.35 ТЕЛЕМАГАЗИН.
13.50 ДИСК-канал для детей.
14.45 Ток-шоу "Я САМА".
15.45 Ток-шоу "ПРОФЕССИЯ".
16.35 "Великие ценности мира". 17.10 "Мария Антуанетта", 1 серия.
18.35 КИНОТЕАТР ТВ-6.
19.55 СКАНДАЛЫ НЕДЕЛИ.
20.30 "ОСП-студия".
21.20 "Фитиль".
21.35 КИНОТЕАТР ТВ-6.
23.30 "ОБОЗ".
00.15 Дорожный патруль.

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 31 АВГУСТА

«ТАТАРСТАН»

7.00 - 8.00 "Чулпан"
17.55 "Су кызы"
19.00 "ТОН" 19.45 "Телебуклет"
20.00 "Әлли - бәлли - бәү"
20.15 "Шаян-шоу"
21.05 "Монсара"
22.05 "Сирены"

ОРТ

8.00 "Чудак из 5 "Б"..
9.25 Мультфильмы нашего детства.
9.55 Спортлото.
10.00 15.00 0.00Новости.
10.10 "Непутевые заметки"
10.30 Пока все дома.
11.10 Утренняя звезда.
12.10 Армейский магазин.
12.40 Играй, гармонь любимая!
13.10 Сельский час.
13.35 Сериал "Подводная одиссея команды Кусто". Мыс Горн: воды ветра".
14.25 Смехопанорама.
14.55 Программа передач.
15.15 "Приглашение к музыке".
15.45 Клуб путешественников.
16.30 Мультфейерверк: "Приключения Вуди и его друзей", "Розовая пантера".
17.20 Счастливый случай.
18.15 Лучшие автомобили мира в Москве.
18.45 Футбольное обозрение.
19.15 Песня-97.
19.55 Погода.
20.00 "Строго на юг"Х.ф
20.45 Киноафиша.
21.00 Время.
21.35 Программа передач.
21.40 КВН-97.
0.15 "Кара небесная".
1.55 Программа передач.

"РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.50 Программа передач.
8.55 "Торговый дом "Ле Монти".
9.10 "Солти". Телесериал (США).
9.35 "У всех на устах".
9.50 Доброе утро, страна.
10.30 Присяга.
11.00 14.00 Вести .
11.15 Русское лото.
11.55 "Без пяти двенадцать".
12.00 Книжная лавка.
12.30 Человек на земле.
12.55 Новая Россия.
13.15 Мультфильмы.
13.30 Наш сад.
14.20 "Арабела вовращается, или Румбурак- король страны сказок". Х.ф
15.20 "Сад культуры".
15.50 Волшебный мир Диснея.
16.45 "Репортаж ни о чем".
16.55 "Довгань-шоу".
17.25 Футбол без границ.
17.55 Легенды Большого.
18.45 L-клуб.
19.20 "Аншлаг" представляет: Борис Грачевский.
20.00 Зеркало.
21.00 Старая квартира. 1954 год.
22.00 Программа передач.
22.05 "К-2" представляет.
23.00 У Ксюши.
23.30 Чемпионат мира по вольной борьбе.
0.30 "Мастер-ралли - 97".
0.45 "Спаси и сохрани".
1.00 "Женщины на крыше". Х.ф
2.25 Ночная жизнь городов мира. Копенгаген.

РИО

9.05 ТЕЛЕМАГАЗИН. "Спасибо за покупку!".
9.25 Детский сеанс. "Кыш и Два портфеля".
10.50 Шоу еды. "ПАЛЬЧИКИ ОБЛИЖЕШЬ".
11.30 "НАЗЛО РЕКОРДАМ!".
11.55 Сериал о природе.
12.55 "КАНОН".
13.30 ТЕЛЕМАГАЗИН.
13.40 Ток-шоу "МУЗЫКА И ПРЕССА". "АКУЛЫ ПЕРА" - Николай РАСТОРГУЕВ.
14.35 Ток-шоу. "СДЕЛАЙ ШАГ".
15.30 СПОРТ НЕДЕЛИ.
16.15 "ЕРАЛАШ".
16.50 "МОСКВА Петра Шепотинника".
17.05 Сериал по выходным "Мария Антуанетта", 2 серия.
17.50 "Шесть новостей".
18.00 "РИО-МАРКЕТ".
19.05 "Великие ценности мира". "Перед богами джунглей".
20.10 "Фитиль".
20.30 КИНОТЕАТР ТВ-6.
23.05 ТЕЛЕДИСКОТЕКА. "ПАРТИЙНАЯ ЗОНА".

Россиянең сугышчан дан көннәре

23 август - совет гаскәрләре Курск сугышында немец - фашист гаскәрләрен тар - мар иткән көн

1943 елның 5 июленнән 23 августка кадәр барган Курск сугышы икенче Бөтендөнья сугышы тарихындагы иң зур көрәшләрнең берсе буларак тарихка керде. Ул сугышта ике яктан 4 миллионнан артык кеше, 69 меңнән артык орудие, миномет, 13 меңнән күбрәк танк һәм үзйөрешле орудие, 12 меңләп самолет катнашты. «Техниканың күплеге, хәрәкәтләрнең тыгызлыгы ягыннан Курск сугышына тиңнәр юк»,- дип язды В.К.Рокоссовский.

1942 - 43 елгы кышкы сугышлар нәтиҗәсендә көнбатышка таба бик эчкәре сугышкан Курск дугасы барлыкка килә. Килеп туган хәлне искә алып, немец - фашист командованиесе төньяктан Орел ягыннан һәм көньяктан Белгород ягыннан Курскка таба кара - каршы удар ясап, совет гаскәрләре группировкасын чорнап алырга һәм шуның белән Мәскәүгә юл ачарга карар кыла.

Дошманның ниятен сизеп, совет командованиесе алҗыткыч оборона сугышларында дошманны хәлсезләндерү, аның техникасын юкка чыгару, шуннан соң контрһөҗүмгә күчү һәм фашист гаскәрләренең удар группировкаларын тар - мар итеп бетерү максатыннан Курск чыгынтысында күрә торып оборонага күчәргә карар итә. Гитлер командованиесе «Цитадель» дигән һөҗүм операциясе эшли. Гитлер һөҗүмне 5 июль иртәсендә башларга карар бирә.

Совет командованиесе «Цитадель» операциясенең ниятен генә сизеп калмый, ә разведка мәгълүматлары буенча дошман гаскәрләренең кайсы көнне һәм сәгать ничәдә һөҗүмгә күчәсен дә ачыклый. Һәм алардан алданрак кузгалырга карар ителә. Һөҗүмгә кузгалырга хәзерләнеп торган дошман өстенә 2460 орудие, миномет һәм «Катюша»лар ут яңгыры коя башлый, авиация бомба ударлары ясый. Үзәк (В.К.Рокоссовский) һәм Воронеж фронтлары (И.Ф.Ватутин) гаскәрләре контрһөҗүмгә күчәләр. Каты сугыш башланып китә. Гитлерчылар яңа «Тигр», «Пантера» танкларын, үзйөрешле «Фердинанд»ларны сугышка кертеп берничә мәртәбә өстенлек алырга тырышып карыйлар. Әмма алар һәммәсе дә уңышсызлыкка очрый.

Совет гаскәрләре бөтен фронт буйлап гомуми контрһөҗүмгә күчәләр. Безнең гаскәрләр, дошманның ныклы каршылыгын җиңә барып, 5 августта Орел һәм Белгородны азат итәләр. Бу җиңү хөрмәтенә Ватаныбыз башкаласы Мәскәүдә Бөек Ватан сугышы тарихында беренче тапкыр 120 орудиедән салют бирелә.

Аннан соңгы һөҗүмгә Брянск, Степной фронтлары гаскәрләре дә кертелә. Дошман күп югалтулар белән чигенә. 23 августта Харьков шәһәре азат ителә. Шуның белән безнең гаскәрләрнең Курск дугасындагы сугышы тәмамлана. Совет гаскәрләре дошманның 30 дивизиясен, шул исәптән 7 танк дивизиясен юк итәләр. Дошман 500 меңнән артык сугышчысын югалта.

Курск янында немец - фашист гаскәрләрен тар - мар итү бөтендөнья - тарихи әһәмияткә ия вакыйга була.

Язманы И.САНДЛЕР әзерләде.

Котлыйбыз!

*Гаилә дустыбыз **Илдус Каюм улы Җамаловны** 50 яшь тулу белән тәбриклибез.*

Гел шатланып яшә, хәсрәт күрмә,
Тыныч булсын һәрчак күңелең.
Бәрәкәтле матур тормыш сиңа
Алып килсен киләчәк гомерең.

Лотфуллиннар һәм Сатдаровлар гаиләсе.

Хөрмәтле торыш иптәшем, әтиебез **Илдус Каюм улы Җамаловны** 50 яшь тулган көне белән чын күңелдән тәбрик итәбез.

Котлы булсын туган көнең
Озак яшә, бул син бәхетле.
Исәнлегең, тынычлыгың булса гына
Таба алырсың олы бәхетне.

Иң изге теләкләр белән тормыш иптәшең Фәния, улың Илмас, кызың Гөлназ.

Дарусыз дәвалану

***«Магнитлы доктор»** сезнең барлык төр чирләрегездән да дәвалаячак, кәефегезне яхшыртачак.*

Байтак кешене магнит клипсылары баш авыртуыннан коткарачак. Алар 20 минут эчендә кан басымын .нормальләштерә, һава торышы кискен үзгәргәндә ярдәм итә, ару - талуны баса.

Әгәр дә сез ашказаны - эчәк, бөер, урологик, гинекологик чирләрдән җәфа чиксәгез сезгә магнитотрон ярдәмгә киләчәк. Ашар алдыннан магнитлы көпшәдән 100 грамм су эчсәгез ул гастрит, бөердә таш һәм алда әйтелгән чирләр булганда профилактик һәм дәвалау эффекты күрсәтәчәк, шулай ук организмның чиргә каршы тору сәләтен арттыра, йокысызлык чиреннән арындыра.

Яңалык! Магнитлы беләзек - арыганлыкны, стрессны бетерә торган чара, йөрәк эшчәнлеген һәм артериаль басымны тотрыкландыра, иммун системасын активлаштыра, йокыны һәм эчке органнар эшчәнлеген нормальләштерә.

Магнитотрон - 1 (ректаль) хроник простатитны, ир - атлар кысырлыгын, эрекция бозылуны, гемморойны кисәтә.

Магнитотрон - 2 (вагиналь) хатын - кызларның фригидлыгын, ялкынсыну, эррозия, менструаль циклның бозылуы, климакс белән бәйле неврозлар вакытында ярдәмгә килә.

«Биомаг» магнитлы олтырагы - 2 арыганлыкны, аяклар шешенүен бетерә, иммун системасын активлаштыра. Аякларда гөмбәчекләр чыкканда, тромбофлебит, веналар киңәюендә ул сезне чирдән коткарачак. Ә бәлки «Биомаг» терелүгә өметсез чакта соңгы шанс булып киләдер әле.

Томау төшүдән, өске сулыш органнары авыртудан, гаймориттан сезне лор - клипсылар коткара.

Магнитлы билбау (аппликатор) сезне радикулиттан, остеохондроздан, ревматизмнан коткарачак, буыннарны хәрәкәтләндерәчәк һәм фармокологик препаратлардан баш тартырга мөмкинлек бирәчәк.

Барлык магнитотроннар да клиник сынаулар үтте. РФ Сәламәтлек министрлыгы аларның куллану мөмкинлегең киңлеген раслады.

Аларны серияле җитештерү рөхсәт ителде. Дәвалау тәэсире 10 елга җитә «Градиен - магнитотрон» фәнни - тикшеренү институты түбәндәге магнитотроннар тәкъдим итә:

Магнитлы билбау - 30 мең сум

Магнитлы көпшә - 25 мең сум

М - 1 (ректаль) - 15 мең сум

Магнитлы клипсалар - 15 мең сум

Лор клипсалар - 15 мең сум

Беләзек - 30 мең сум

«Биомог» олтырагы - 40 мең сум.

Сәүдә - күргәзмә 26 август (сишәмбе) көнне район үзәк поликлиникасының 1 нче катындагы холлында, сәгать 11дән 12гә кадәр уздырылачак.

Лицензия номеры 30 - 03/404 (1996 елның 6 июленнән).

Лицензия РФның барлык территориясендә дә гамәлдә.

Авылда бартер

«Кондырча» КХАсы шоферы караңгы төндә «ЗИЛ - 130» машинасына солы капчыгы сала да урларга җыена. Дөрес, ул уяу ДАИ хезмәткәрләре тарафыннан туктатыла. Нәтиҗәдә урланган кире кайтарыла, абруй югала, ә җәзадан котылу юлы юк.

Авылда бүген иң мәшәкатьле чак. Август һаман да искәртә тора: игенче ашык, өлгергән башаклар артык көтмәячәк. Ындыр табаклары ашлык белән тула, машиналар элеваторга «йөгерә». Кызганычка каршы, әле авылда да җәмәгать байлыгы белән кул җылытучы - нинди авырлыклар белән үстергән игенне сакчылары булмаудан файдаланып урлаучылар бар икән әле. Ләкин, хокук саклау органнары уяу бу көннәрдә: төнге рейдлар, «Уңыш - 97» операцияләре ДАИ патрульләре тикшерүен оештыралар. Бу бурлыклар исемлеге Каравыл Тавы (Кузнецов исемендәге КХА) авылында 4 авылдашның 32 килограмм бөртек урлау фактыннан башланды. «Икмәк эшен» икәү планлаштыралар, икесе башкаралар. Урланган товарны тиз арада аракыга алмаштырырга өлгерәләр. Озак та үтми каракларның кемлеге ачыклана.

13 августта МСО ярдәмче хуҗалыгыннан да ашлык югалуы ачыклана. Биредә берәү эчкечелек белән шөгыльләнеп рәтләп эшләми дә, 163 килограмм бөртекне аракыга алмаштыра. Табигый ки, бурны җәза көтә. Шул ук көнне

Озын куллылар бернидән тайчанмыйлар. Шулай, Богдашкино авылында яшәүче слесарь, механизатор һәм каравылчы фермадан 4 дуңгыз баласын башка авылдашларына тәкъдим итәләр. Түләүгә саранланмый тегесе - 3,5 литр көмешкәсен бирә. Район эчке эшләр бүлеге хезмәткәрләре эзләренә төшеп аларга ерак китәргә ирек бирмиләр. Ә менә «Алга» КХАсыннан урланган дуңгыз балалары Алексеевск районының Биләр поселогында табыла. Колбай морасалы изге чишмәдән берәр нәрсә алгандырмы, юкмы анысы мәгълүм түгел, менә җәзасын алачагы көн кебек ачык. «Чирмешән» КХАсы җәйге лагерена да караклар табигать күрергә төшмиләр, ә баеп калмакчы булалар. Бу кампаниядә ике сарык урлана.

КХА җитәкчеләренә мөрәҗәгать итеп шуны гына искәртәсе килә: йозакларыгыз «юри генә» элмәгәнме? Тикшерегез. Нәтиҗәсен күрерсез.

Т.КОНСТАНТИНОВА.

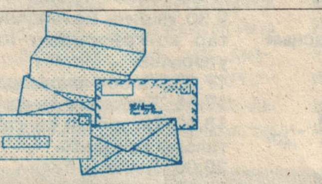

Түбәдән су үтә

Сезгә Мәктәп урамының 29 нчы йортында яшәүчеләр яза. Безнең йорт - АТП карамагында. Без монда 1984 елдан бирле яшибез һәм йортның түбәсеннән барлык фатирларга һаман яңгыр үтә. АТП җитәкчелегенә телдән дә, язмача да берничә мәртәбә мөрәҗәгать иттек тә, йортка күчкәннән бирле ни агымдагы, ни капиталь ремонт үткәрелгәне юк. «Өй түбәсенә менеп биемәсәгез су үтмәс»- дип җавап бирделәр безгә.

Озакламый көз җитә, яңгырлар китәчәк. Шулай итеп без фатирларыбызда тагын «йөзәргә» тиешме икәнни?

Йорт халкы исеменнән

Е.ПЕТРОВА.
Норлат шәһәре.

Белдерүләр

Сатабыз

«Сюита» пианиносы. Тел.: 5 - 23 - 67.

***

Сатып алабыз

«Б» категорияле «Татнефть», «Лукойл», «Сургут», «ПУР», «Газпром», «Когалым», «Юганскнефтегаз» акцияләрен. Тел.: 5 - 37 - 69. Лицензия № 747.

Төзибез

Йорт, гараж, сарайлар. Тиз һәм кыйммәт түгел. Тел.: 2 - 27 - 60. Шакирны сорарга.

***

Эшкә чакырабыз

Октябрь районы торак - коммуналь хуҗалыгы МППсына IV - V разрядлы слесарь - сантехниклар, электр һәм газ белән эретеп ябыштыручылар кирәк. Кадрлар бүлегендә тел.: 2 - 10 - 98, 2 - 21 - 71.

БАШ МӨХӘРРИР **Р.Ф.ҖАМАЛИЕВ.**

МӨХӘРРИР **С.Н.ХӘЙРУЛЛИНА**

Учредительләр: Октябрь район хакимияте һәм редакциянең хезмәт коллективы.

"Дуслык" район газетасы атнаның чәршәмбе, җомга, шимбә көннәрендә чыга, рус һәм чуваш телләренә тәрҗемә ителә.

Безнең адрес: 423000, Татарстан Республикасы, Норлат шәһәре, Карл Маркс урамы, 19.

Телефоннар: баш мөхәррир - 2-12-14, 2-22-81, мөхәррир һәм авыл хуҗалыгы бүлеге - 2-22-51, Советлар һәм җәмәгать оешмалары тормышы, чуваш теленә тәрҗемә буенча мөхәррир - 2-10-44, җаваплы сәркәтип - 2-18-67, рус теленә тәрҗемә буенча мөхәррир - 2-14-16, бухгалтерия, реклама бүлеге, фотокорреспондент - 2-15-63.

Газета Татарстан Республикасының мәгълүмат һәм матбугат Министрлыгында 34 нче номерлы таныклык белән теркәлде.

Ульяновск өлкәсе матбугат һәм мәгълүмат идарәсенең Димитровград типографиясе. Офсет ысулы белән басылды. Күләме - 1 басма табак. Тираж 2334 данә.